

Dr. Urbancsek János PhD, DScegyetemi tanár, Semmelweis Egyetem, Általános Orvostudományi Kar,
Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika, Budapest

AZ ASSZISZTÁLT REPRODUKCIÓ MEGSZÜLETÉSE A BAROSS UTCAI NŐI KLINIKÁN

• Első találkozásom Papp Zoltán professzorral akkor történt, amikor heidelbergi ösztöndíjas tartózkodásom végéhez közeledve néhány napra hazajöttem, hogy a klinika élére akkoriban kinevezett új igazgatónak, Papp professzor úrnak bemutatkozzam. A klinikai főlépcső fordulójában egyik kollégámmal beszélgettem, amikor is számomra ismeretlen, fehér köpenyes suhant el mellettünk határozott léptekkel, akiről kollégám, kérdéseimre válaszolva elmondta, hogy ő az új igazgató, Papp Zoltán. Gyorsan utána szaladtam, bemutatkoztam és ő mindjárt a szobájába invitált. Az igazgatói szobába belépve azonnal feltűnt a szobának csaknem felét kitöltő, hatalmas, új polcrendszer, rajta az elvágólag álló könyvek, pedánsan bekötött folyóiratsorozatok. Első beszélgetésünk is ilyen volt: Papp professzor világos, egyértelmű, lényegre törő kérdései, gondolatsorai, rövid, konkrét beszélgetésünk után kicsit úgy éreztem, mintha még mindig Heidelbergben lennék, jóllehet „csak” a rendszerváltás utáni Magyarországon, a Baross utcai Női Klinika újonnan kinevezett vezetőjének frissen kialakított szobájában ültem. (Az csak hónapokkal később vált világossá számomra, hogy a szoba egyik falán álló vakajtó valójában egy kinyitható ágyat rejt, mely számtalan alkalommal szolgált alvóhelyül a csaknem minden nap késő esti órákig dolgozó intézetvezetőknek.)

Ez az első beszélgetés részemről természetesen arról szólt, hogy lenne-e lehetőségem arra, hogy a Heidelberg-

ben tanultakat hazahozzam és a klinikán a szervezeten kívüli megtermékenyítés módszerét egy új osztály létrehozásán keresztül bevezessem. Papp professzor már akkor világosan látta, hogy korszerű egyetemi szülészeti-nőgyógyászati klinika működése elképzelhetetlen az általa már akkor nemzetközi szinten képviselt klinikai genetika és a még hiányzó korszerű meddőségi kivizsgálás és kezelés nélkül. Az is egyértelmű volt számára hogy a szülészeti klinikai genetika jövőjének egyik meghatározó része az akkor még világszerte csak gyermekcipőben járó, az embrió beágyazódása előtti genetikai diagnosztika lesz. Ily módon több szempontból is fontosnak tartotta, hogy a szervezeten kívüli megtermékenyítés módszere bekerüljön a Baross utcai Női Klinika fegyvertárába. Szerencsésnek és kitüntetettnek éreztem magam, hogy számomra ezt a lehetőséget megadta, olyan lehetőséget, amit annak idején azt hiszem nem sok fiatal, a klinikájához illetve az alma materéhez visszatérő tanársegéd kapott volna meg intézetvezető professzorától.

Nem tagadom, első találkozásom Papp professzorral és az azt követő egyeztetések megkönnyítették a döntésemet, hogy öt éves heidelbergi tartózkodás után érdemes lesz visszajönnöm a vezetése alá került klinikára, hogy részt vehesse azoknak az európai mértékkel is nagy ívű terveknek a megvalósításában, amelyeket Papp professzor a székfoglaló előadásában megfogal-

mazott, és amelyek 17 éves igazgatói működése alatt szinte szóról szóra megvalósultak.

Most azonban nem is ezekről a konkrét terveiről illetve megvalósult eredményeiről szeretnék szólni (arra ugyanis egy teljes könyv is kevés volna), hanem arról, hogy hogyan sikerült felépítenie, működtetnie és európai szintűvé varázsolnia egy klinikát, mely nemcsak a Semmelweis Egyetem, hanem a magyar szülészeti-nőgyógyászati szakma zászlós hajójává vált hosszú éveken keresztül.

Ismét egy rövid történetet szeretnék feleleveníteni. Amikor a 90-es évek elején az alakulóban levő új meddőséggel foglalkozó osztály elnevezéséről beszélgettünk, azt javasoltam, hogy hívjuk ezt az osztályt Asszisztált Reprodukciós Osztálynak. Papp professzor erre azt válaszolta, hogy „*azt senki nem fogja érteni*”. Az e területen szerzett külföldi tapasztalataimra hivatkozva percek alatt sikerült meggyőződnöm, hogy előbb-utóbb itthon is elfogadott lesz ez a terminus technicus és másnap már az új Asszisztált Reprodukciós Osztály (ARO) megalakulásáról beszélt a klinika reggeli konzultációján. Ennél sokkal lényegesebb szakmai kérdésekben is mindig meghallgatta munkatársai véleményét, és ha észérvekkel sikerült meggyőződnünk, képes volt elállni eredeti véleményétől, döntésétől. Erre azonban ritkán kerülhetett sor, mivel döntései átgondoltak, megalapozottak, átláthatóak, hihetetlen szakmai tudáson

és tapasztalaton, valamint emberismereten alapultak.

Szakmai döntéseiben és mindennapi klinikai tevékenységében mindig a „*A beteg szolgálata a legfőbb törvény*” elvét követte. Mérföldes embersége nemcsak a betegek felé nyilvánult meg, hanem a beosztott munkatársak irányába is példaértékű volt. Az egyszerű klinikai takarítónőtől, műtősiúttól kezdve az orvos-tanhallgatókon, irodai dolgozókon keresztül egészen a közvetlen vezető munkatársakig bárki, bármikor fordulhatott hozzá akár személyes problémáival, kérdéseivel, kéréseivel. Röntgenszemével pillanatok alatt átlátta és szóvá tette, ha valaki nem az egyenes utat járta, de teljes vállszélességgel kiállt azok mellett, akik nem éltek vissza bizalmával és a becsületes úton haladtak.

Papp professzor úr következetessége, precizitása, igényessége nemcsak az általa kitűzött célok megvalósításának a biztosítéka volt, hanem az adott feladaton dolgozó munkatársak dolgát is megkönnyítette, hiszen mindig tudtuk, hogy mit, mikorra kell legjobb tudásunk szerint elkészítenünk. Ha munkánk során megoldatlan problémába ütköztünk, Papp professzor úrhoz bármikor fordulhattunk segítségért, legyen az kora reggel, késő este, hétvége vagy akár Karácsony másnapja. Szobája

mindig nyitva állt előttünk, csakúgy, mint betegek előtt.

Papp professzor a világos, egyértelmű problémafelvetést szerette, melyre ő gyors, követhető válaszokat igyekezett adni. Az írásban hozzá beadott anyagainkat szinte kivétel nélkül „*postafordultával*” visszakaptuk a jellegzetes, vékony piros filctollal tett javításaival, megjegyzéseivel együtt. Egyszer egyik kolleganőnk reggel a konzultáción kapta meg az előző délután Professzor Úrnak átadott kéziratát, aminek tíz oldalán a piros javításoktól nem lehetett látni az eredeti gépelt szöveget, majd a végére ez volt írva: „*Most már csak egy jó címet kell kitalálni. Kézcsók, P.Z.*”

A gépezet, amit úgy hívtak, hogy Baross utcai Női Klinika, Papp professzor úr irányítása alatt kiválóan működött és a klinika több száz munkatársa mint a gépezet egy-egy kis láncszeme büszkén és lelkesedéssel végezte munkáját, mert biztos lehetett abban, hogy munkájának nemcsak a klinika egésze, hanem saját, személyes sorsa tekintetében is meglesz a gyümölcse. Ez a munka a betegellátáson túlmenően magába foglalta az egyetemi oktatást és kutatást is. Soha annyi tudományos közlemény, könyv és tankönyv nem jelent meg a klinika munkatársainak tollából, soha annyi előadás, referátum nem hangzott el

hazai és nemzetközi kongresszuson a klinikáról, soha annyi tudományos rendezvényt, szimpóziumot, kongresszust nem rendezett a klinika, mint Papp professzor úr irányítása alatt. És soha annyi közös társasági rendezvényt nem élhettünk meg, maradandó élményekkel gazdagodva, személyes munkatársi kapcsolataink megerősödésével, mint ebben a több mint másfél évtizedes időszakban.

Papp Zoltán professzor egész pályafutása alatt nyitott volt az új tudományos kihívások iránt, így indította el a debreceni alma materében a klinikai genetikát, melyet Budapestre is magával hozott és felvirágoztatott, így fogadta be a Heidelbergből érkező assisztált reprodukciót, a korszerű szüléset-nőgyógyászati ultrahang-diagnosztikát Zágrárból és New Yorkból és a szüléset-nőgyógyászati szakma számos új területét a világ különböző részéből. Ennek is köszönhető nemzetközi szakmai ismertsége és elismertsége, melyet a számtalan elnyert nemzetközi díj és kitüntetés fémjelez. Nem sok nőgyógyász mondhatja el magáról Európában, hogy 80 éves korában is tagja az American Journal of Obstetrics and Gynecology International Editorial Board 21 tagú testületének.

Docensi kinevezésem alkalmából Vincent van Gogh csodálatos albumát kaptam ajándékba Papp professzor úrtól, s a könyv elejére a következő ajánlást írta: „*Van egy kis üzenetértéke a könyvnek. Tudomásom szerint van Gogh életében alig vagy egyáltalán nem tudott eladni a képeiből, mégis boldog ember lehetett, hiszen csak festményeire kell nézni! Az orvosi hivatás nap mint nap hoz nekünk elismerést és örömet, de a pályafutásunk értelmét az utókor fogja megítélni!*”

Úgy gondolom, hogy Papp Zoltán professzornak nem kell megvárnia az utókor elismerését, mert egész életében körülvette csodálatos munkásságát a megbecsülés és tisztelet. Ezt magam is megerősíthetem, aki Professzor Úrnak a pályafutásomat alapvetően meghatározó, önzetlen támogatását három évtizeden át élvezhettem. ●

Az ARO fennállásának 10. évfordulóján, 2004. június 11-én a születésnap tortánál Papp professzor úr társaságában Gillán Zsuzsa szakasszisztens, a 9 éves Toklász Edina, a klinikánkon IVF kezeléssel fogant első lombikbábink és jómagam. Az embrióbeültetést 1994 pünkösdjén végeztük, és ehhez a dátumhoz kötjük az ARO születésnapját